

quals el bisbe de Vic dóna al monestir de Ripoll, citada entre *Paillieres* i *Vitabona*, *Saltorre*, *Armàncies* --- i *Ripoll* (*MarcaH.* 823, i *Abadal, Cat. Car.* II, 161. 26); 969 «villa que dicunt d'Avandali» (Monsalvatje xvii, 297); 979 villa q. vocant *Campo d'avanalo* (mal segmentat *da vanalo*, en P. Bofarull, *Condes Vind.* I, 98); 987: *Campo de Avandalo* (Udina, *Arch. Co. S. x*, p. 447.6); 1075: *Campi de Auanal* (que Balari, *Orig.*, p. 20. cita del *Cart.* de la SdUrg.); 1080 o 1081: *Campo Auannali* (id. del mateix *Cart.*, i *BABL* II, 112).

En les tres llistes de par. vigatanes p. p. Pladevall, del S. XII, apareix repetit el nom propi (car són dues parròquies, St. Llorenç i St. Cristòfol, números 304 i 306), de manera que hi surt sis vegades, sempre escrit *Camp davana*, cinc cops (només el doc. 1, que és de data posterior, en el segon escriu una vegada *C. devana* amb e); 1147: *Campo Vandali* en el compendi històric del monestir de Ripoll, escrit per un monjo ripollès (*MarcaH., ape.*, núm. 404), la grafia moderna no es consolida fins al S. XIV: *Campdevanol* en les llistes parroquials de 1330, 1332 i 1336 (Junyent, *Misc. Griera* I, 3384, 386, 372, 373).

En resum, la grafia medieval és *C. de Avàndal* (> *Avànnal*), quasi es pot dir unànimement; només l'erudit monjo de Ripoll, i en data tan tardana com 1147 se n'aparta separant i escrivint amb *de Vandali*, seguit pels escribes diocesans del S. XIV i un sol d'entre els sis escribes diocesans del XII.

ETIM. Ja Botet i Sisó (*GGC, Gir.*, p. 883) va rebutjar la imaginativa teoria, que vingués d'un 'camp dels vàndals', per manca de tot fonament històric; amb una redacció equívoca, que es podria entendre com cosa de Balari; és l'etimologia que sosté *AlcM* (potser seduït per aqueix equívoc). Vaig refermar aquest rebuig en el *DECat* III, 563a1-14 i 24: perquè és una nació germànica que no tingué mai res a veure amb Catalunya, ni fins amb Europa (foren africans); afegint-hi raons fonètiques que tanquen de cop: essent germànic *WANDAL* hauria donat forçosament **guàno*, no pas *-vàno*; i també s'hi oposa la A-inicial *-Avàndal* (*-anal*), constants des de dates tan antigues com 890, 969, 979...² És, doncs, una pensada que ha de quedar colgada inapel·lablement.

Llavors ja deixava obertes dues possibilitats: A) nom germànic, entenent sobretot un NP, o B) origen pre-romà. I en definitiva és probable que no puguem tancar cap de les dues disjuntives, car hi ha bones raons a favor i en contra de l'una i de l'altra..

A) És cert que a bell ull la forma (a)*vandal* recorda elements germànics. A) a) ¿Seria, doncs, un NP, com tants germanismes toponímics que hi ha en la nostra toponímia? Seria aquesta segurament la idea de Balari (*l. c.*)? «este nombre es de origen personal», sense concretar més; ho aprovà Mn. J. Segura (*La Veu del Monts.*, 1896, 411): «seria algun got anomenat, com a NP, *Vandalus*». Però s'hi oposen les mateixes raons fonètiques que ja he donat: per què no *-gy-* sinó *v*, i d'on sortiria aquella A-?

A) b) Potser dins el germànic hi hauria alguna altra possibilitat; algun record que tinguessin els gots, del temps de llur paganisme: car em recorda que un dels déus cabdals del Panteó escandinau, el *Walhall* dels Eddas, fou *Wandil*; entre el gòtic i l'escandinau hi ha tanta o més afinitat que amb el germànic occidental; hauria pogut haver-hi allí algun temple pagà pre-romà (les cruïlles, és un *trivium*, eren lloc predilecte de sacerdots i taumaturgs), que els gots de la primera onada haguessin consagrat al déu *Wandil*; com que *Campus de Wandil* també xoca amb les dites objeccions fonètiques, i la llatinitat de *campus* tampoc lliga amb la germanitat estricta del déu, cerquem una sortida: *Wandilswe* (neutre pl.) era el recinte sagrat de *Wandil*: «Tempelsbezirk des Wandel» tradueix Ranke en el *Helgakviða*, 35b.³

Sembla, doncs, que es pugui imaginar una suposada frase gòtica *weih Wandils* 'temple del déu W.', i admetre que el nostre nom vingués de *CAMPO DE WEIHWANDILS*, on, perduda la primera *w* per una dissimilació usual, es passés a *Campdehvándel*: no essent ja *w* inicial la *w* germànica, passa a *v* (*SPARWARI* > *esparver*), i així explicariem *eivvá* > *avá* fugint d'aquella objecció fonètica. Val a dir que és una explicació tremendament complicada, i ben rebuscada: més que més no tenint ni indicis positius de tal temple ni essent pagans els gots, car ja havien adoptat el cristianisme (arrià) quan prengueren Espanya: caldria admetre que alguns d'ells s'aferraven encara, en el S. v, a tradicions familiars refractàries a l'evangelització de Wulfila; augmentant, però, encara, la complicació. És, doncs, una suggestió que abandonaré sense gaire resistència si la recusen els crítics.

A) c) Però resta la propensió a veure-hi un NP germànic. Car, tanmateix, trobem bastants NLL a França, ben provats, d'un NP semblant, o formats amb un compost de nom comú romànic amb tal NP. Amb *CORTE: Vandelicourt* al departament Oise (cantó Ribecourt), *Vandéléville* (Meurthe-et-Moselle, cantó Colombey), *Vandelainville* (ibid., cantó Thiaucourt), dels quals, gràcies a Först. (*Altdenisches Namenbuch*), i a la *Top. Fr.* de Vincent [§ 430] podem citar dades antigues amb la *W-* originària: el NP *WANDELIN*, i els NLL *Wandelevilla* a. 969, *Wandilivilla* a. 977, *Wandelinivilla* 1091.

En aquests NLL hi ha la *W-* representada per *V-*; però això no valdria per al català: en el Nord de França, per efecte del prolongat bilingüisme germano-romànic en el domini intens dels francs, el parlar germànic durà fins que la *w* germànica ja no era *y* sinó *v-*. Reconeguem que una formació *CAMPUS DE WAND-* seria paral·lela d'aquests *WANDELINI VILLA*, però amb un ordre de mots no germanitzant. En altres zones més meridionals ho trobem amb *G-* i d'altra banda com a derivat (no compost), i partint d'una forma del NP sense *-LIN* —com seria el nostre—: *Vandelans* (Hte-Saône, cantó Rioz); i amb *G-*, Dauzat (*Noms de Lieux Fr.*, p. 127) cita *Gandaloun*, i trobo *Gandelain* departament Orne i *Gandelu* a l'Aisne. Tindrà raó Dauzat en in-